

Arkeologisk förundersökning på

Helgö

Arkeologisk förundersökning inför anläggande av VA-system, Ekerö socken och kommun, Uppland.

Rapport 2012:1

Lars Andersson

STOCKHOLMS
LÄNS MUSEUM

Arkeologisk förundersökning på

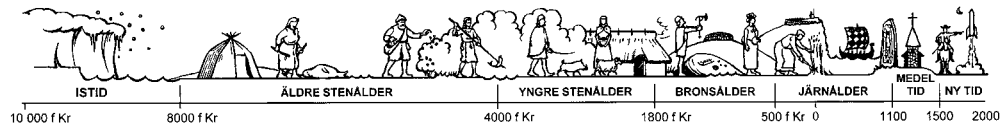
Helgö

Arkeologisk förundersökning inför anläggande av VA-system,
Ekerö socken och kommun, Uppland.

Rapport 2012:1

Lars Andersson

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
 Produktion: Stockholms läns museum
 Redaktionell bearbetning: Göran Werthwein
 Produktion av planer: Lars Andersson
 Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
 Nacka 2012

Innehåll

Inledning	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Tidigare undersökningar	7
Metod	7
Förundersökningsområdet	7
Syfte	9
Resultat	9
Referenser	15
Administrativa uppgifter	16

Bilagor

Bil 1. Planer över området	17
Bil 2. Schakttabell	33
Bil 3. Anläggningstabell	35

Figurer

Fig 1. Digital karta över området, skala 1:100 000	6
Fig 2. Karta, östra Helgö	8
Fig 3. Karta, västra Helgö	8
Fig 4. Foto över vägkorset Kaggeholmsvägen-Helgövägen	9
Fig 5. Foto över stenpackning A618	9
Fig 6-9. Kartor över utredningsområdet	10-15

Fig 1. Digital karta som visar Helgös placering i Mälaren, inklämt mellan fastland och Ekerö, skala 1:100 000.

Inledning

Stockholms läns museum har under perioden 17 oktober- 3 november 2011 genomfört en arkeologisk förundersökning på Helgö, Ekerö kommun. Förundersökningen föranleddes av anläggandet av ett VA-system. Undersökningen har begränsats till stomnätet och ej berört privatägda fastigheter.

Topografi och fornlämningsmiljö

Helgö är en av landets mest uppmärksammade fornlämningsplatser. Att beskriva Helgös betydelse på ett uttömligt sätt rymmer inte i föreliggande rapport. Vissa generella iakttagelser av betydelse för förundersökningen kan dock noteras. Helgö

är huvudsakligen uppdelad i två intressanta kulturhistoriska miljöer. Kaggeholm slott och dess förmodat medeltida föregångare i väster samt de förhistoriska lämningarna i öster med ett huvudsakligt ursprung i järnålder och fram till 1000-talet. För en sammanfattande beskrivning av Helgös kulturhistoria hänvisas till specialinventeringen utförd av Franzén (Franzén 2010).

Tidigare undersökningar

Utöver de stora forskningsbaserade undersökningar som har skett från 1950-talet till 1978 och som till största delen finns publicerade i *Excavation at Helgö*, så har ett mindre antal utredningar och förundersökningar skett på Helgö. Dessa har oftast haft ett sammanhang med mindre exploateringar så som t ex kabeldragningar eller mindre utbyggnader av bebyggelsen. Dessa har visat på aktiviteter från förhistorisk tid utanför de stora välkända fornlämningsområdena. Arbetena finns redovisade i nedanstående referenslista.

Metod

Förundersökningen försvårades av ett antal faktorer. Den genomfördes mestadels i planlagt område med befintliga installationer i form av vatten-, el-, tele- och avloppsledningar. En stor andel av dessa var odokumenterade och gick således ej att markera i fält. En konsekvens blev att en vattenledning samt ett mindre antal avloppsledningar grävdes av vid förundersökningen. Dessutom avgränsades området av omarkerade fastighetsgränser som var belägna endast ett fåtal meter från den vägbank där VA-ledningarna är tänkt att löpa. Kvar att förundersöka fanns en smal remsa mellan väg och fastighetsgräns. Tillstånd att beträda privata fastigheter eller att göra ingrepp i vägbanken saknades. Vidare framkom det att ett antal markingrepp redan hade utförts i form av dikesgrävningar samt släntningar intill vägen. För att över huvud taget finna plats för sökschaktning var det nödvändigt att gräva i diken. Dessa har återställts efter undersökning.

Förundersökningen utförts genom att sökschakt har grävts med maskin samt handrensning av schakt och metalldetektering. Enstaka handgrävda provgropar har grävts från torven och ner till steril nivå. Inmätningar har skett med precisions-GPS och i enstaka fall med manuell inmätning. Projektet lagras digitalt i Intrasis.

Vidare har hänsyn tagits till tidigare undersökningar då schakten grävdes.

Förundersökningsområdet

Förundersökningsområdet utgörs av en smal korridor längs vägområdet (se fig 2-3, bil1).

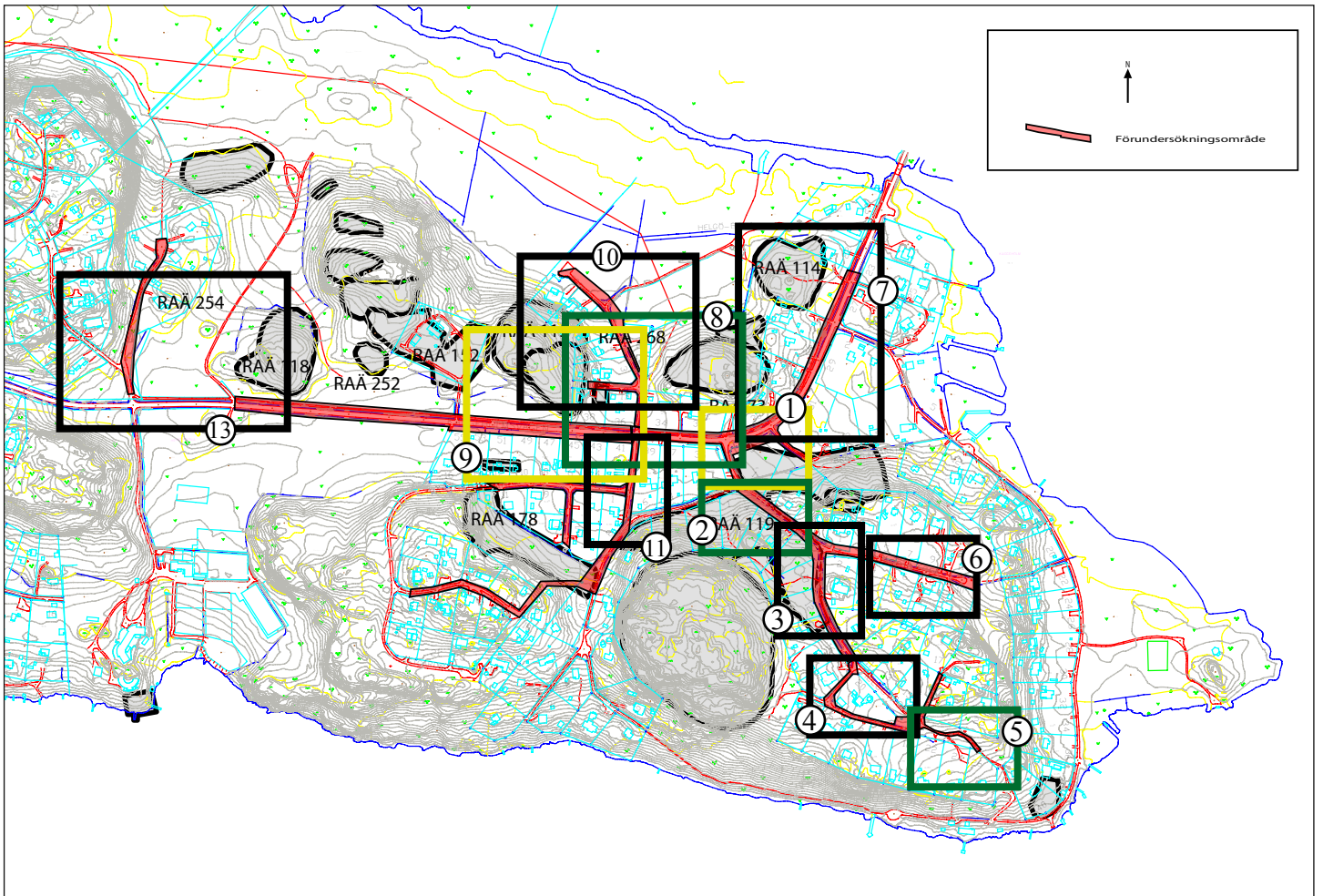

Fig 2. Östra delen av Helgö med FU-område markerat. För plan i lämplig skala se bilaga 1:1. Ramar med nummer visar beskrivna områden i rapportens text (olika färger på ramar enbart för att förtydliga dera yta).

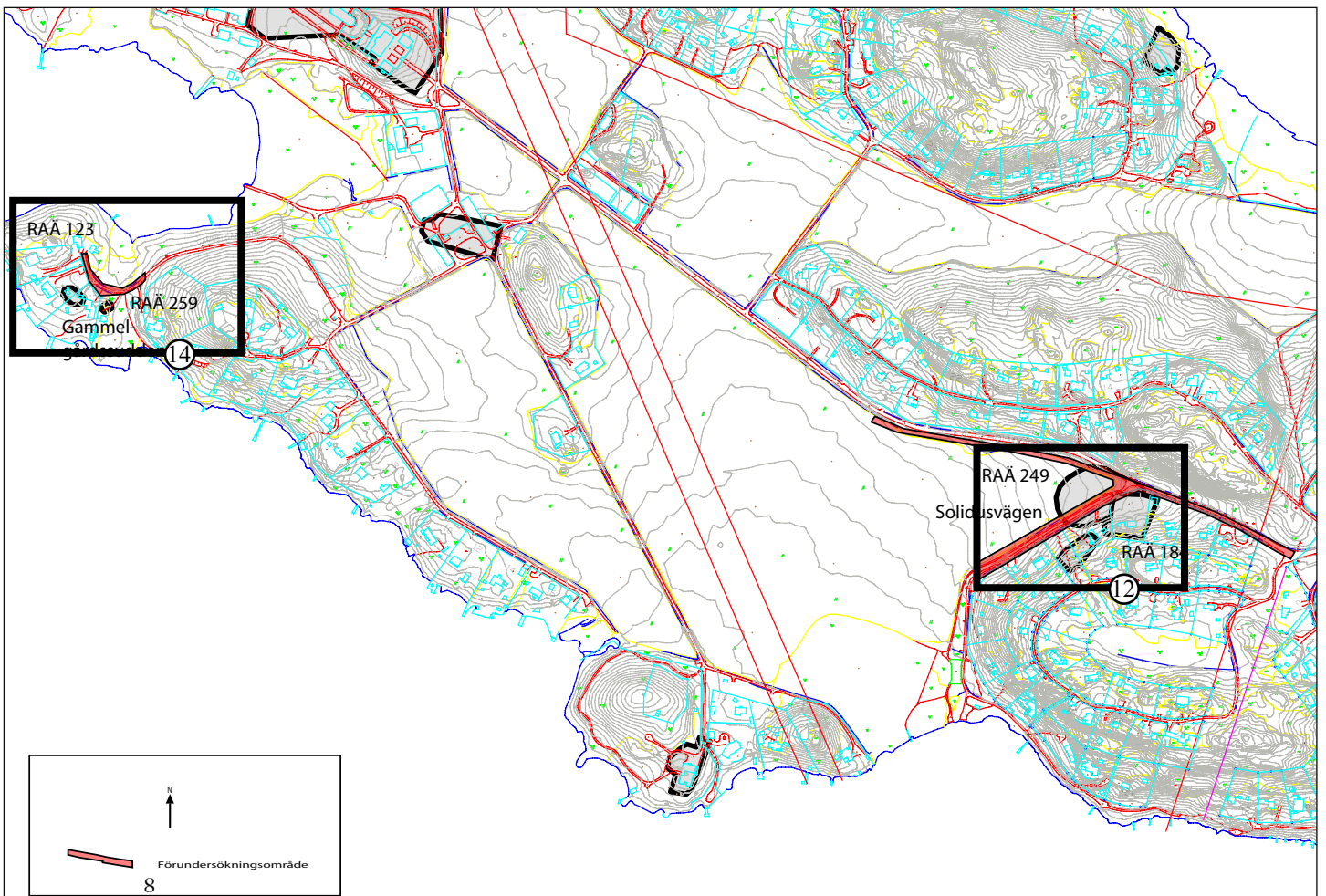

Fig 3. Västra delen av Helgö med FU-område markerat. För plan i lämplig skala se bilaga 1:2. Svarta ramar med nummer visar beskrivna områden i rapportens text.

Syfte

Det är viktigt att påminna om att föreliggande undersökning i första hand ej har som syfte att bidra till Helgöforskningen. Det är lätt hänt att varje ingrepp på Helgö leder till förväntningar om nya arkeologiska resultat vilka förhoppningsvis ger ny kunskap om den komplicerade fornlämningsmiljön på ön. Föreliggande undersökning har dock som främsta syfte att hindra eventuella skador på fornlämning i samband med anläggandet av ett VA-system. Detta motsäger givetvis inte att eventuella viktiga data skulle kunna framkomma i undersökningen.

Resultat

I endast ett fåtal av schakten framkom indikation på fornlämningar. Dessa framkom företrädesvis inom det av Britt-Marie Franzén utpekade riskområde 1A (Franzén 2010). Indikationerna utgjordes av ett mycket skadat kulturlager (A350) med tillhörande anläggningar A255, A261, A266 och A271 samt en stenpackning A618, belägen inom RAÄ 119. Vidare hittades en nit och en svag antydning till kulturlager i schakt 840.

Eventuellt bör det övervägas att utföra en utökad förundersökning i form av en schaktkontroll vid två kortare sträckningar (Helgövägen A618 & genom RAÄ 249) när markexploateringen sker intill dessa lämningar. Länsstyrelsens beslut medger en sådan utökning av förundersökningen.

Undersökningsytor

Generellt gäller att undersökningsområdet följer vägnätet. Det är något oklart om ledningen kommer att förläggas i själva vägkroppen eller vid sidan av. På de flesta ytor gäller att privata fastighetsgränser är belägna mycket nära vägbanan. Mellan fastighetsgräns och vägbanan finns oftast ett dike. Stockholms läns museum har ej tillstånd till ingrepp på privata fastigheter. Inte heller är det praktiskt möjligt att göra ingrepp i vägbanan då detta skulle medföra mycket kraftiga konsekvenser för de boende. Den möjliga förundersökningsytan

Fig 4. Schakt vid det fyndförande området vid p-platsen vid korset Kaggeholmsvägen-Helgövägen. Schakten vattenfylldes snabbt efter schaktningen, vilket försvårade undersökningen.

Fig 5. Stenpackning A618.

som återstod har således i de flesta fall varit endast någon eller ett par meter bred. I många fall var den dock obefintlig. Föreliggande undersökning har gjort ett försök att skapa ett kunskapsunderlag genom de ytor som har varit åtkomliga. I de allra flesta fall har detta varit möjligt men på två ytor rekommenderar läns museet en antikvarisk kontroll i samband med anläggandet av VA-anläggningen. Dessa ytor är förbi stenpackningen A618 samt genom den registrerade fornlämningen RAÄ 249 vid Solidusvägen.

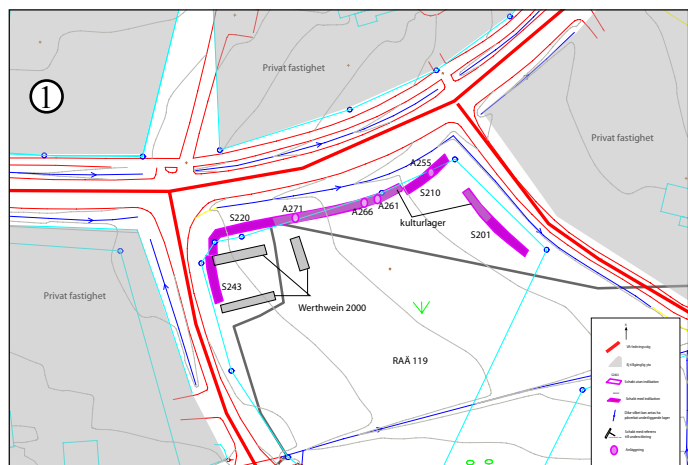

Fig 6. P-platsen och intilliggande ytor. Skala 1:500. För plan i lämplig skala se bilaga 1:3.

påvisa ett kraftigt skadat kulturlager samt en härd (Hedlund 1994). Lämningarna har fått inv nr RAÄ 73 . Vidare har det på södra sidan utförts en arkeologisk förundersökning vilken också omfattade en metalldetektering. Också denna undersökning kunde påvisa ett mycket förstört och fragmentariskt kulturlager.

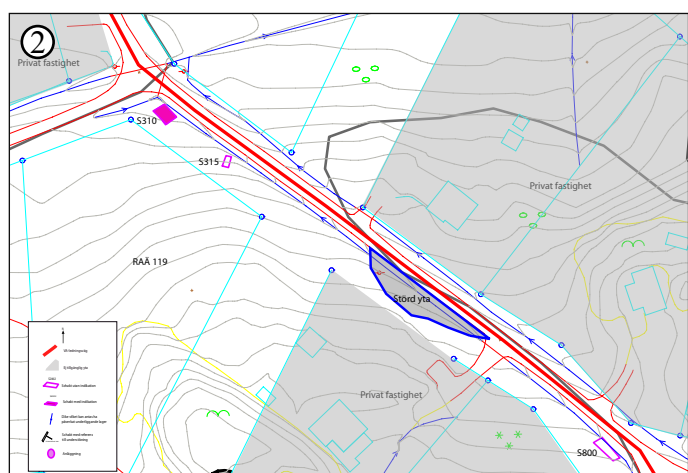

Fig 7. Norra delen av Helgövägen. Skala 1:500. För plan i lämplig skala se bilaga 1:4.

P-plats och intilliggande ytor

Inom området framkom ett mycket skadat kulturlager (A350) samt anläggningarna A255, A261, A266 och A271. Ytan har varit utsatt för plöjning i sen tid och lagren var mycket omrörda. Vissa spektakulära fynd har dock gjorts intill och föreliggande undersökning visade att ytan har utnyttjats under förhistorisk tid. Vid förundersökningen metalldetekterades ytan utan att några fynd av antikvariskt intresse gjordes. Recent material fanns ner till steril nivå.

Den aktuella och intilliggande ytan har tidigare varit föremål för arkeologiska förundersökningar. Norr om Kaggeholmsvägen utfördes sökschaktning i samband med en jordkabelnedgrävning. Liksom föreliggande förundersökning kunde denna påvisa ett kraftigt skadat kulturlager samt en härd (Hedlund 1994). Lämningarna har fått inv nr RAÄ 73 . Vidare har det på södra sidan utförts en arkeologisk förundersökning vilken också omfattade en metalldetektering. Också denna undersökning kunde påvisa ett mycket förstört och fragmentariskt kulturlager. Vidare framkom vid metalldetekteringen fynd där två bedöms som säkert förhistoriska. Dessa utgörs av ett mynthänge från 700-talet samt ett viktlod från perioden folkvandringstid-vendeltid (Werthwein 2008 a & b).

Föreliggande undersökning har visat att det finns ett kulturlager och enstaka anläggningar inom den yta som kommer att nyttjas för VA-anläggningen. Genom föreliggande och tidigare undersökningar kan dessa dock anses som undersökta och kvarligger således ej. Därför anser läns museet att det inte behövs vidare arkeologiska åtgärder. Detta under förutsättning att byggföretaget ligger inom det markerade förundersökningsområdet.

Helgövägen

Schaktningen skedde längs med Helgövägen, föredrädelsevis på dess västra sida. Inom området för RAÄ 119. RAÄ 119 utgörs bl a av husgrupp 2 och 3 och är en del av det mycket stora fornlämningskomplex som Helgö har blivit känt för. Fornlämningsområdet är till stora delar undersökt och återställt.

På västra sidan Helgövägen, vid vägkorset mot Östgårdsvägen framkom en stenpackning (A618). Stenpackningen bedömdes utgöra en fast fornlämnning. På båda sidor om Helgövägen fanns störningar i form av grävda diken samt vissa äldre markgrepp så som släntningar mm. Den östligaste delen av Helgövägen har en något mindre påverkad topografi och något större åtkomlig yta. Det visade sig dock finnas omarkerade installationer i form av vatten- och elledningar. En vattenledning grävdes av misstag av vid undersökningen.

Undantaget A618 framkom inga lagskyddade fornlämningar längs Helgövägen. Bedömningen är att det finns en möjlighet att anlägga VA-system inom föreliggande förundersökningsområde. Vid området intill A618 bör det dock övervägas om schaktningen skall ske under antikvarisk övervakning. En svag indikation på fornlämnning fanns inom schakt 310 med förekomst av bränd lera, starkt skörbränd sten samt ett järnföremål. Ytan gav dock ett intryck av att vara omrörd och det är tveksamt om fynden var i läge.

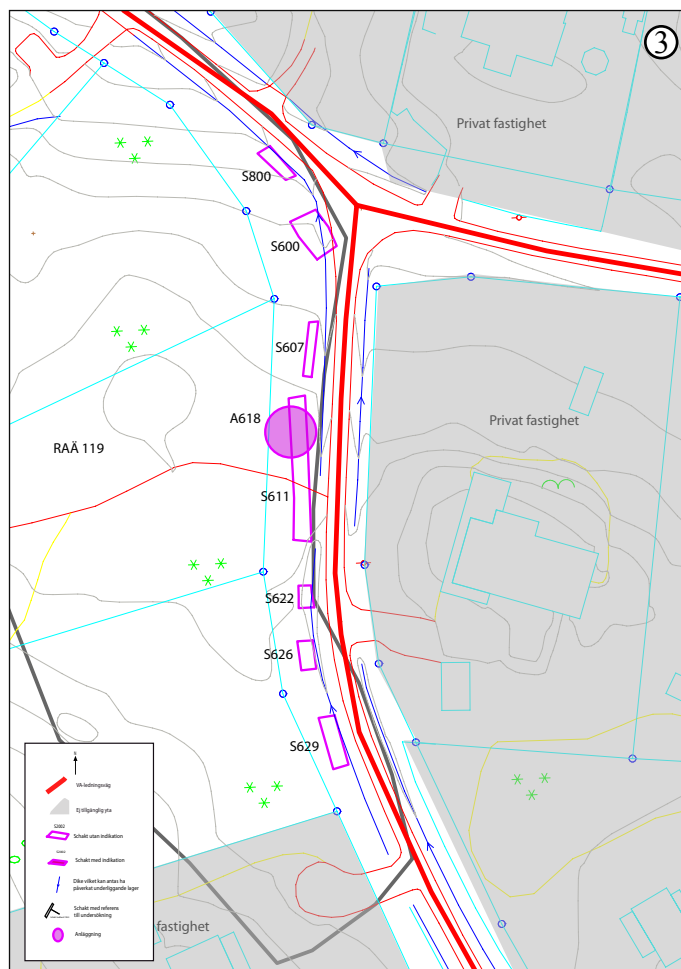

Fig 8. Mellersta delen av Helgövägen med A618. Skala 1:500. För plan i lämplig skala se bilaga 1:5.

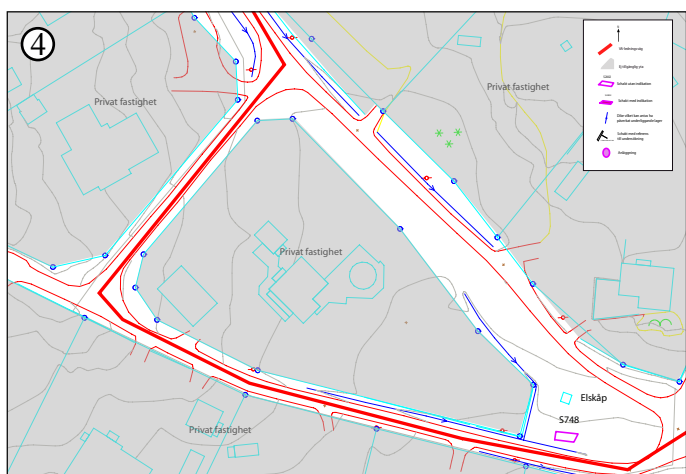

Fig 9. Södra delen av Helgövägen. Skala 1:500. För plan i lämplig skala se bilaga 1:6.

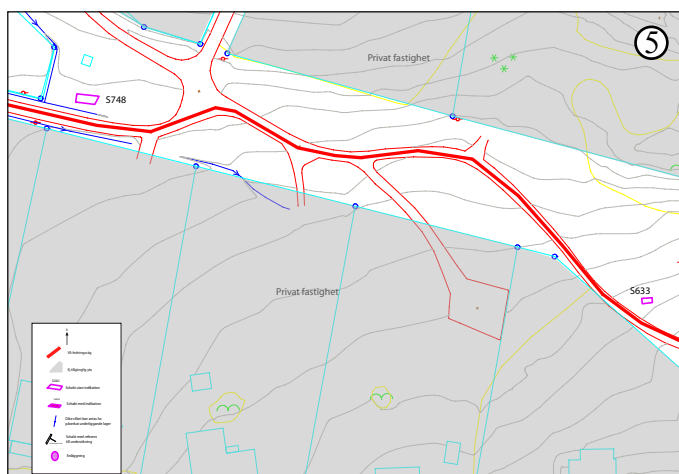

Fig 10. Östra änden av Helgövägen. Skala 1:500. För plan i lämplig skala se bilaga 1:7.

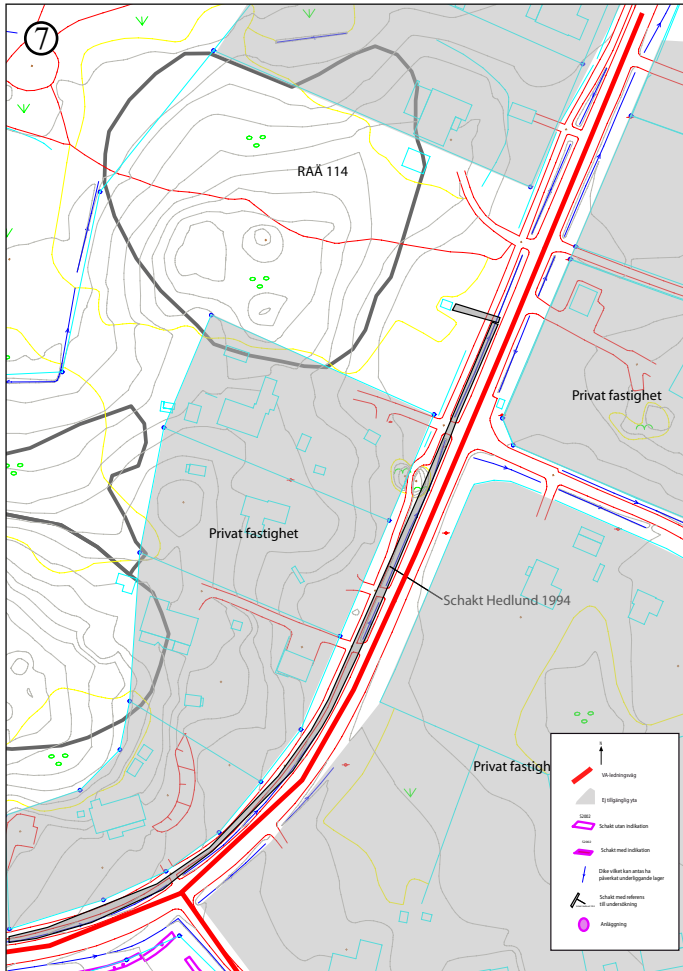

Fig 12. Norra delen av Kaggeholmsvägen vid brofästet. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:9.

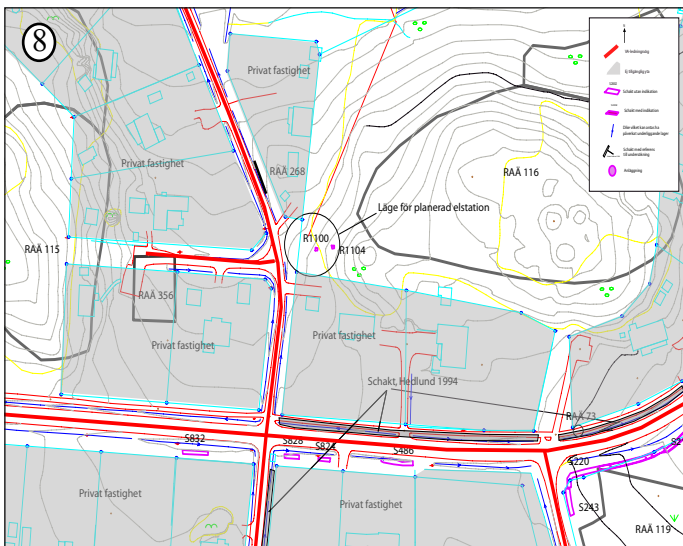

Fig 13. Kaggeholmsvägen vid korset mot Helgövägen. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:10.

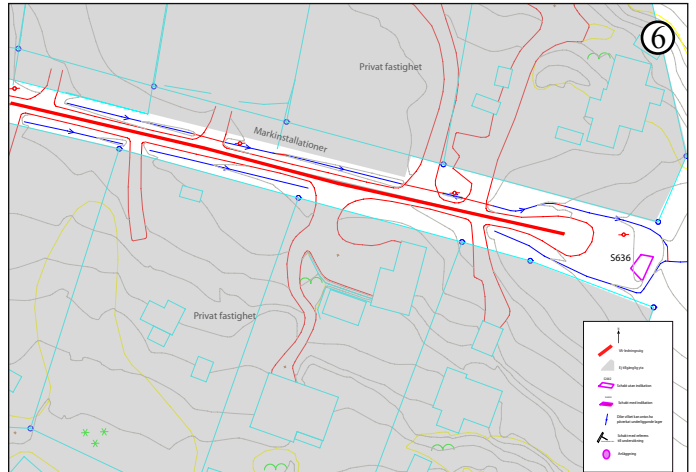

Fig 11. Östgårdsvägen. Skala 1:500. För plan i lämplig skala se bilaga 1:8.

Östgårdsvägen

På Östgårdsvägen fanns ingen möjlighet till schaktning på grund av obefintlig framkomlighet, förutom vid vägens ände. Fastighetsgränser och installationer (tex infiltrationsbäddar) nådde ända fram till väggkant. Vägen omgärdas delvis av diken. Östgårdsvägen är belägen utanför registrerat fornlämningsområde men innanför riskområde 2A (Franzén 2010). Strax bortom änden för förundersökningsområdet är RAÄ 74 belägen, vilket utgörs av en bålplats (boplats) som är registrerad som ett bevakningsobjekt. Denna framkom vid en förundersökning 1994 (Hedlund 1994). I närheten av denna grävdes ett sökschakt (S636) dock utan att fornlämning framkom. Markytan är påverkad av sentida ingrepp inom förundersökningsområdet.

Kaggeholmsvägen

Sökschaktning har i föreliggande förundersökning skett på södra sidan om Kaggeholmsvägen. På norra sidan finns en gångväg mellan vägbana och fastighetsgräns. Vägen omgärdas av relativt djupa diken. I ett flertal fall har fastigheterna på södra sidan gjort installationer av avloppsledningar ut till diket.

Ytan har i sen tid varit åkermark. Recent material går att följa ner till steril nivå. Inga anläggningar eller fynd av förhistorisk karaktär framkom.

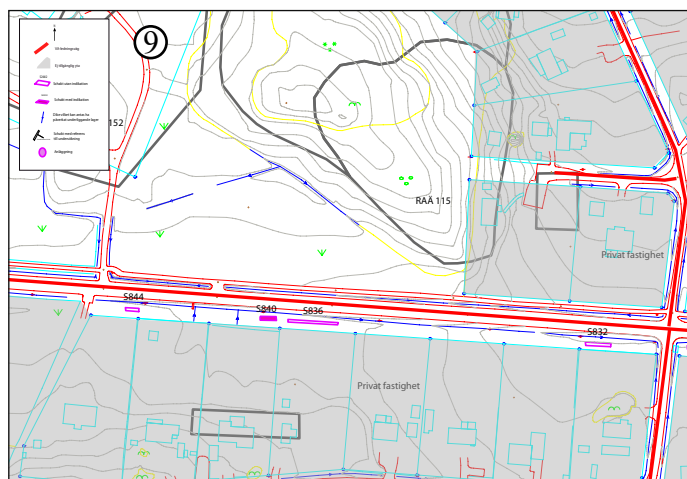

Fig 14. Kaggeholmsvägen vid Fornbyvägen. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:11.

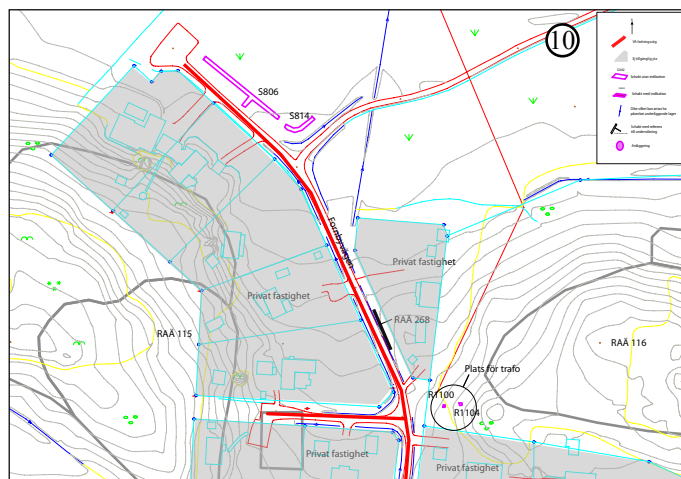

Fig 15. Fornbyvägen. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:12.

Ytan direkt väster och norr om Kaggeholmsvägen har tidigare förundersökts mellan brofästet och fram till korset Fornbyvägen-Kaggeholmsvägen. Då framkom de ovan nämna lämningarna vid p-platsen. Schaktningen skedde i samband med anläggandet av en jordkabel (Hedlund 1994). Vidare har två hårdar framkommit i samband med en förundersökning på fastigheten Bona 4:5 västra del. Fornlämningen sträcker sig dock ej fram till Kaggeholmsvägen.

I föreliggande förundersökning framkom en nit i schakt 840. Niten kan eventuellt ha ett förhistoriskt ursprung. I samband med niten fanns ett mycket diffust lager som uppfattades som ett mycket förstört kulturlager. Dessa iakttagelser är en indikation på att platsen har använts under förhistorisk tid. Inga anläggningar framkom dock. I övriga schakt längs Kaggeholmsvägen framkom ingenting.

Fornbyvägen

Privata fastigheter är belägna dikt an mot östra och västra delen av Fornbyvägen. Detta försvårade schaktningen på dessa ytor. Vid mellersta delen av vägen löper en fast fornlämning (stensträng RAÄ 268). Åtkomliga ytor fanns vid mellersta delen där två provrutor grävdes för hand vid läget för en planerad transformatorstation samt i norra delen där schakt S806 och S814 maskingrävdes. Inga arkeologiska indikationer framkom.

Södra Fornbyvägen och RAÄ 178

RAÄ 178 utgörs av terrasserings inom husgrupp 1. VA-ledningen är tänkt att löpa inom fornlämningsområdets östra del längs med fastighetsgränsen till fastigheterna Helgö-Bona 4:13 och Helgö-Bona 3:56. Ledningssträckningen överskrider begränsningen för fornlämningen med några enstaka meter. Inom området grävdes sökschakt och handgrävda provrutor utan att fornlämning påträffades. Inga tecken på fynd, anläggningar eller kulturlager återfanns.

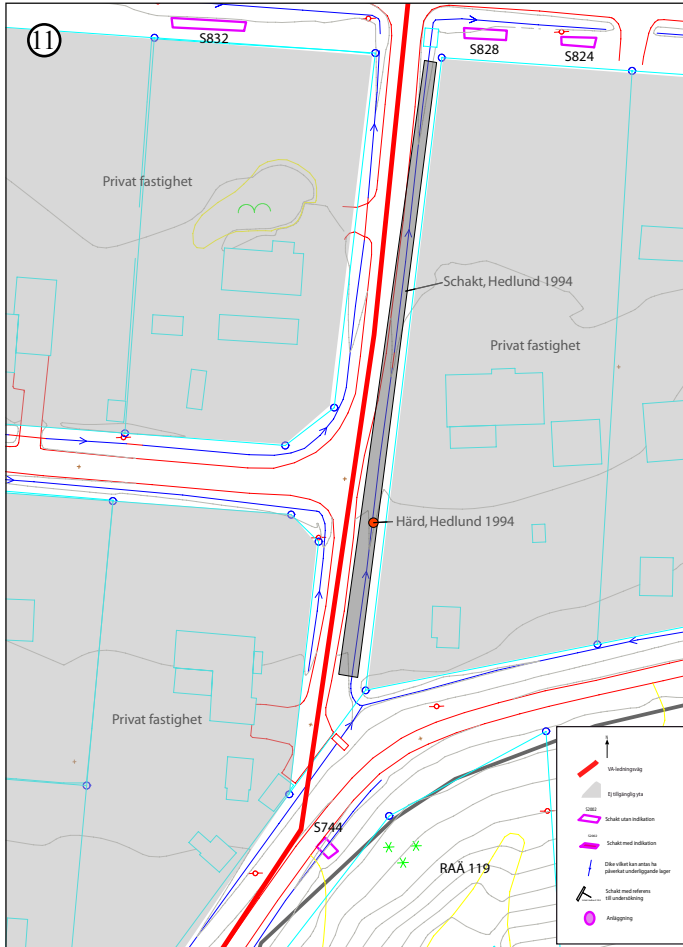

Fig 16. Södra Fornbyvägen. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:13.

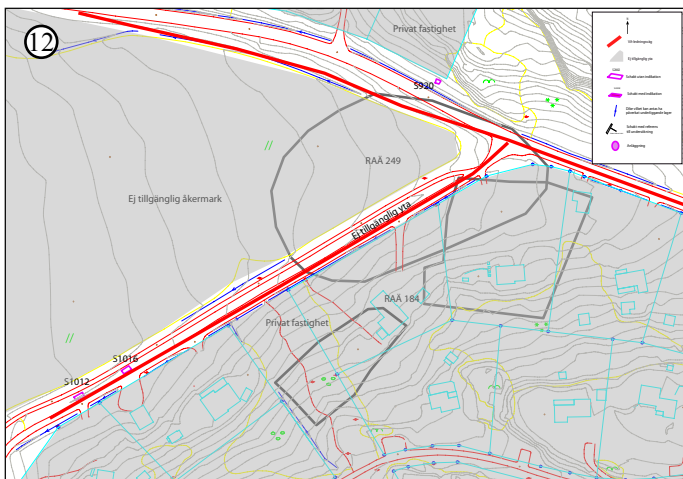

Fig 17. Solidusvägen. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:14.

Inom och i direkt anslutning till föreliggande yta har en tidigare förundersökning (1997) utförts. Inte heller denna kunde påvisa fornlämning (Brunstedt odat).

Vidare grävdes sökschakt på östra sidan av Bronsgudens väg, i den kraftiga slänt som utgör västra begränsningen för RAÄ 119. Inte heller där framkom fornlämning. Däremot bör RAÄ 275 uppmärksammas, vilken utgör en äldre färdväg och som är registrerad som bevakningsobjekt.

Södra delen av Fornbyvägen är omgärdad av diken och med privata fastigheter mycket nära vägen. Detta omöjliggjorde schaktning inom detta område. Vid en undersökning år 1994 framkom en mycket skadad härd intill vägen. Vid undersökningen kunde det konstateras att marken har plöjts kraftigt och härden var ordentligt skadad. Härden är undersökt och borttagen (Hedlund 1994).

Solidosvägen

Solidusvägen skär igenom en fast fornlämning (RAÄ 249) vilken utgörs av en boplats daterad till 500-tal (Brunstedt 1992 & 1993). I föreliggande utredning var åtkomligheten mycket begränsad inom boplatsoområdet och inga sökschakt var möjliga att gräva. Söder om vägen ligger privata fastigheter och norr om vägen löper en gångväg samt planterad åkermark med en privat fastighetsägare. Det återstår en smal korridor mellan de båda vägarna. Denna är dock dikad. Det bör övervägas om VA-ledningen skall anläggas under antikvarisk övervakning inom området.

Två sökschakt grävdes i södra änden (S1012 & S1016) och ett schakt i norra änden (S920) av Solidusvägen. Det nordliga schaktet grävdes intill och på norra sidan om Kaggeholmsvägen. Inga indikationer på fornlämning framkom.

Godevägen

Intill Godevägen finns en fast fornlämning (RAÄ 254) vilket utgörs av en husgrund. Lämningen är registrerad som fast fornlämning. Denna är dock belägen mer än 50 meter öster om VA-

schaktet och bör inte utgöra något hinder för exploateringen. Strax väster om vägsträckningen löper en teleledning vilken hindrade schaktning intill vägen. Norra delen av Godevägen är omgärdad av privata fastigheter ända in till (och över) vägkanten.

Två schakt (S900 & S2002) grävdes på västra sidan om Godevägen. Inga indikationer på fornlämning framkom.

Gammalgårdsudden

Undersökningarna vid Gammalgårdsudden är formellt en särskild utredning då de registrerade lämningarna ej är klassade som fast fornlämning.

Vid Gammalgårdsudden finns två registrerade fornlämningar. Dessa är RAÄ 259 vilken utgörs av husgrunder vilka förmodas vara av medeltida ursprung samt RAÄ 123. RAÄ 259 är registrerade som bevakningsobjekt i FMIS och en viss osäkerhet måste anses råda om dess bedömning. Det är uppenbart att lämningarna har påverkats av den sentida bebyggelse som nu är belägen på platsen. Vidare finns en stensättningsliknande lämning RAÄ 123 i anslutning till platsen.

Då VA-ledningen skall följa vägsträckningen så har sökschakten förlagts längs denna. De registrerade husgrunderna är belägna på privat fastighetsmark och har ej varit åtkomliga.

Tre schakt grävdes (S908, S2003 & S2004). Inga indikationer på fornlämning framkom.

Referenser

Brunstedt, S. Odat. Arkeologisk förundersökning, *Helgö*. Avloppsdragning vid Husgrupp 1. Ekerö socken. Ekerö kommun. Uppland. RAÄ 178.

Brunstedt, S. 1992. Arkeologisk utredning etapp 1. *Stavsund-Helgö*. Jordkabeldragning. Uppland. Ekerö socken. UV Stockholm 1992:15.

Brunstedt, S. 1993. Arkeologisk utredning etapp 2. *Stavsund-Helgö*. Uppland. Ekerö socken. UV Stockholm 1992:15.

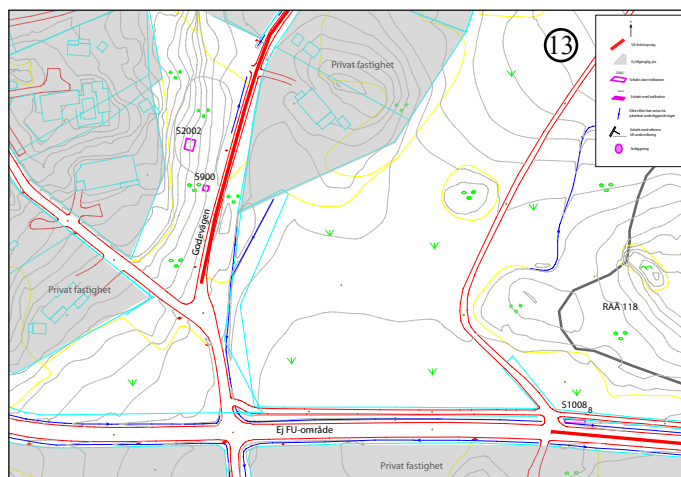

Fig 18. Godevägen och kaggeholmsvägen. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:15.

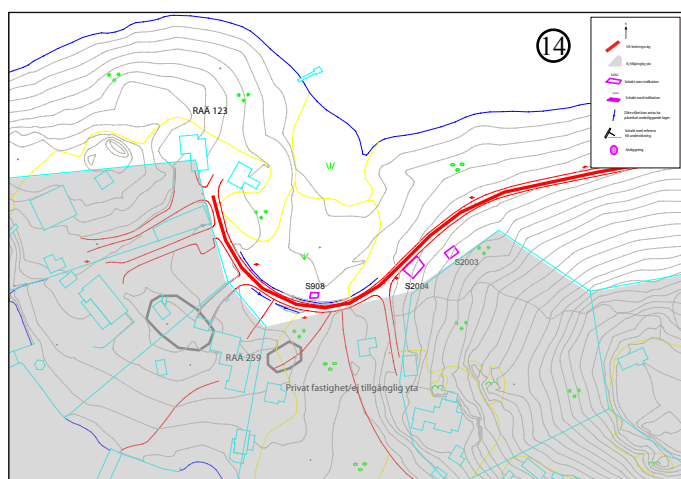

Fig 19 Gammalgårdsudden. Skala 1:1000. För plan i lämplig skala se bilaga 1:16.

Franzén, B-M. 2010. *Specialinventering av forn- och kulturlämningar på Helgö, Ekerö kommun, Stockholms län.* Rapport BREJA 2010:1. Stencil.

Hedlund, J. 1994. Arkeologisk förundersökning. *Västergården-Lurudden.* Uppland. Ekerö socken. Helgö. UV Stockholm. Rapport 1994:55.

Sander, B. 1989. Rapport. *Fornlämning 116.* Bona 4:5. Helgö. Ekerö sn. Uppland. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar.

Werthwein, G. 2008a. *Tryckstegringsstation, Helgö.* Arkeologisk förundersökning RAÄ 119:1, fastigheten Helgö-Bona 4:45, Ekerö socken och kommun, Uppland.

Werthwein, G. 2008b. *Metallfynd från Helgö.* Kompletterande arkeologisk förundersökning av RAÄ 119, fastigheten Helgö-Bona 4:45, Ekerö socken och kommun, Uppland.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslut: *431-2010-2223*

Länsmuseets dnr: *2011:083*

Landskap: *Uppland*

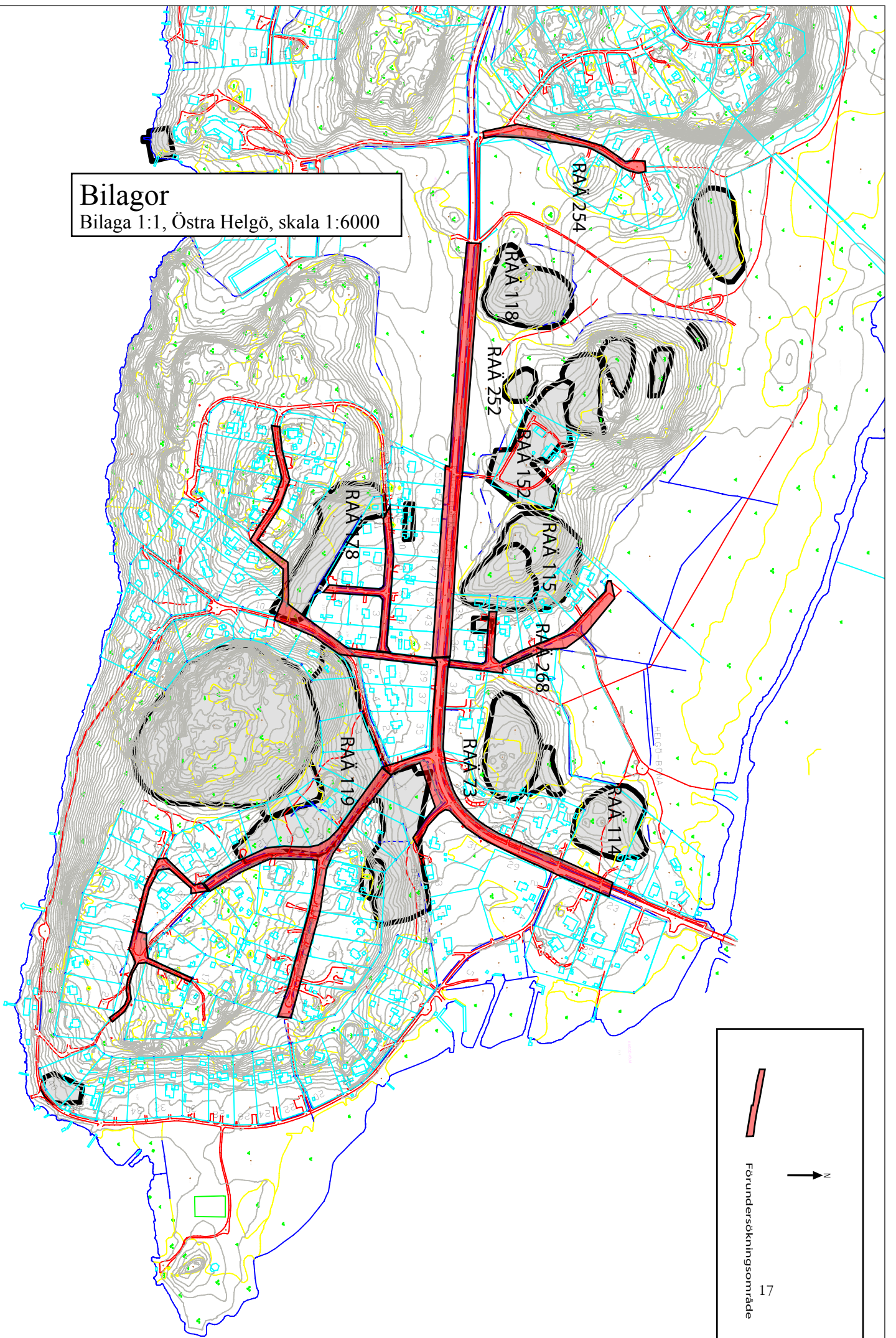
Kommun: *Ekerö*

Socken: *Ekerö*

Projektledare: *Lars Andersson*

Personal: *Jennie Andersson, Lars Andersson, Tove Stjärna*

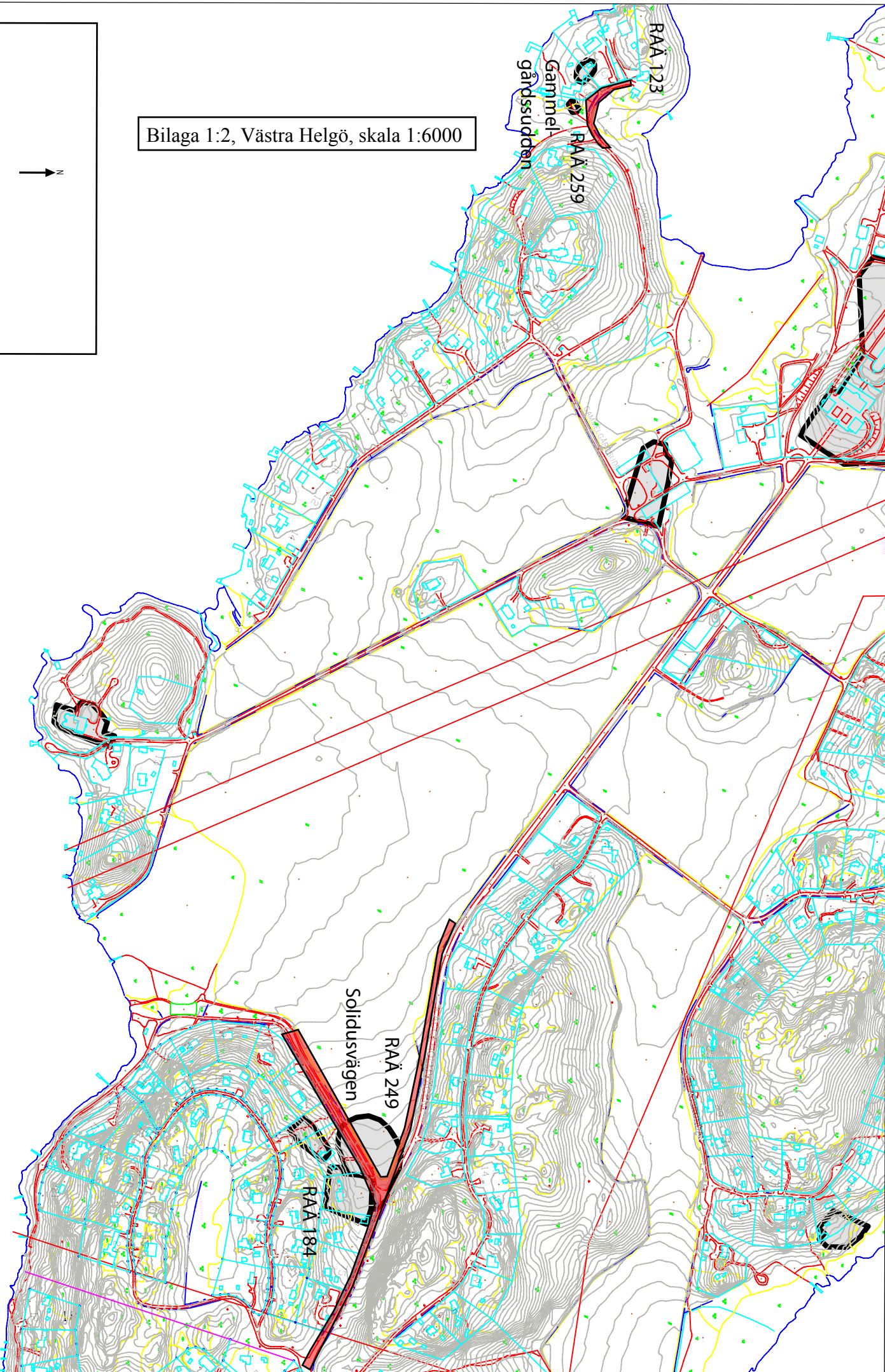
Bilagor
Bilaga 1:1, Östra Helgö, skala 1:6000

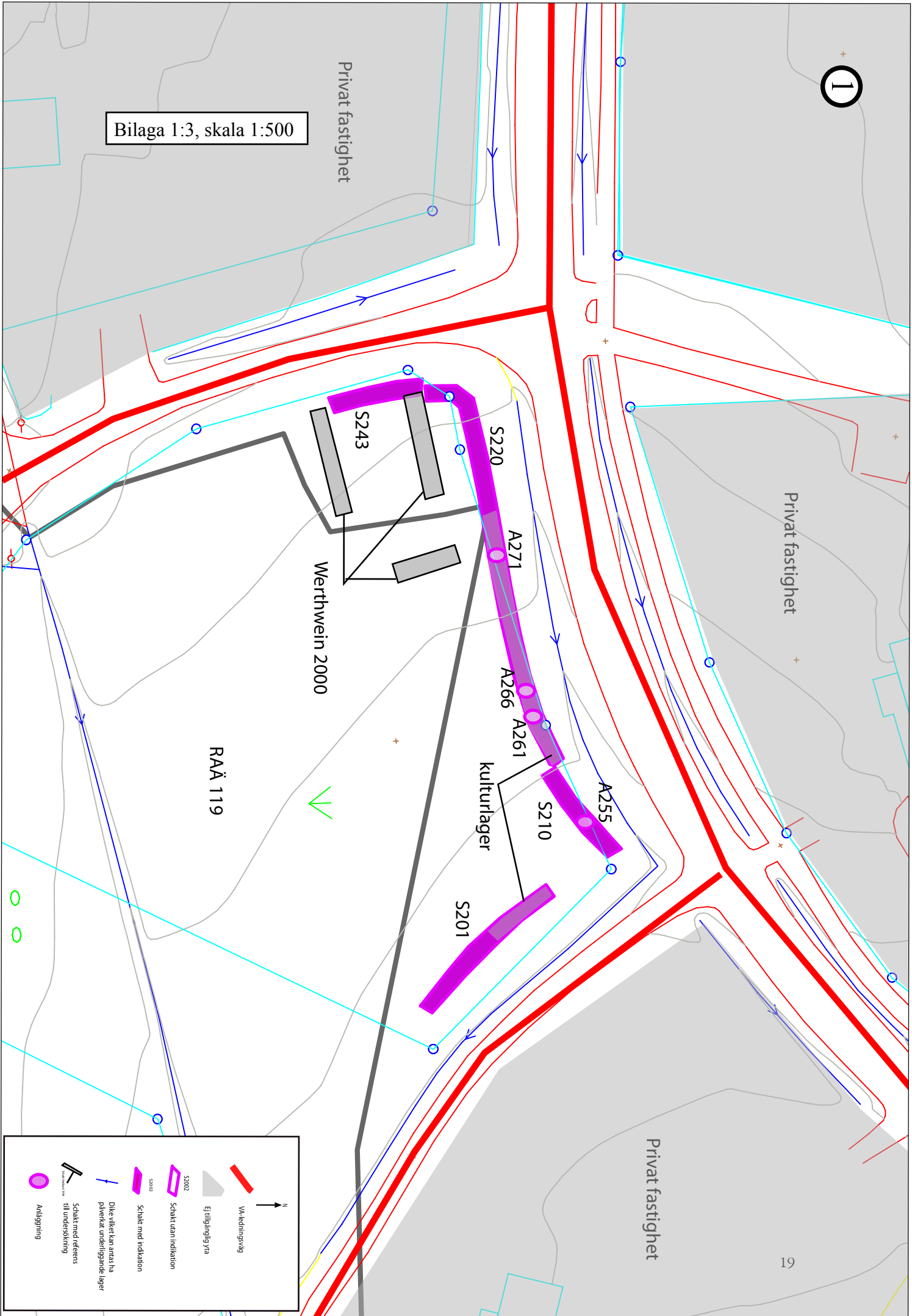
Bilaga 1:2, Västra Helgö, skala 1:6000

Förundersökningsområde

Bilaga 1:3, skala 1:500

Privat fastighet

Bilaga 1:4, skala 1:500

RAÄ 119

Störd yta

Privat fastighet

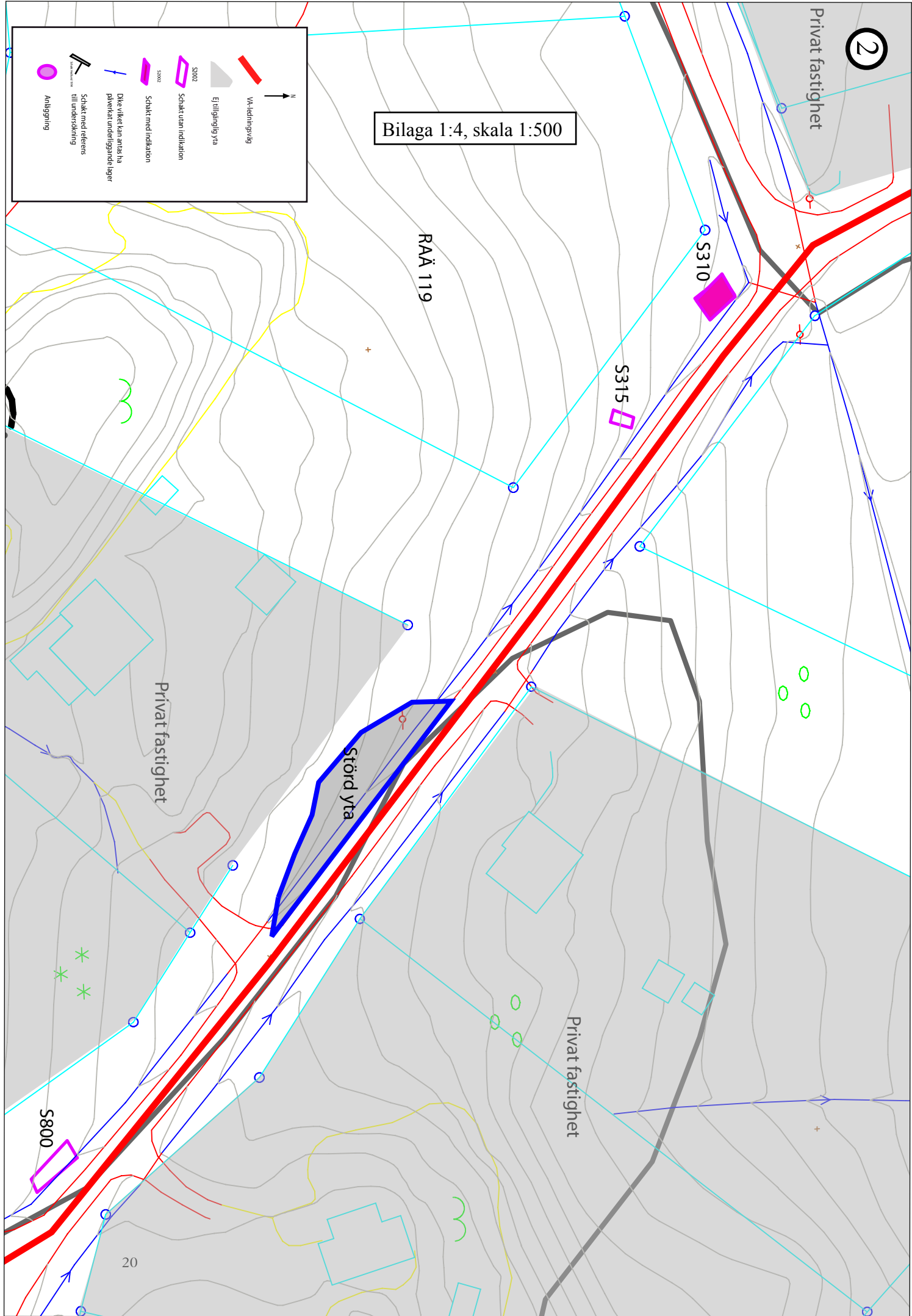
Privat fastighet

S800

20

Legend:

- VA-ledningsväg
- Ej tillgänglig yta
- Schakt utan indikation
- Schakt med indikation
- Dike vilket kan anses ha påverkat underliggande lager
- Schakt med referens till undersökning
- Anbudsgring

Bilaga 1:5, skala 1:500

Privat fastighet

S800

S600

S607

A618

S611

S622

S626

S629

Privat fastighet

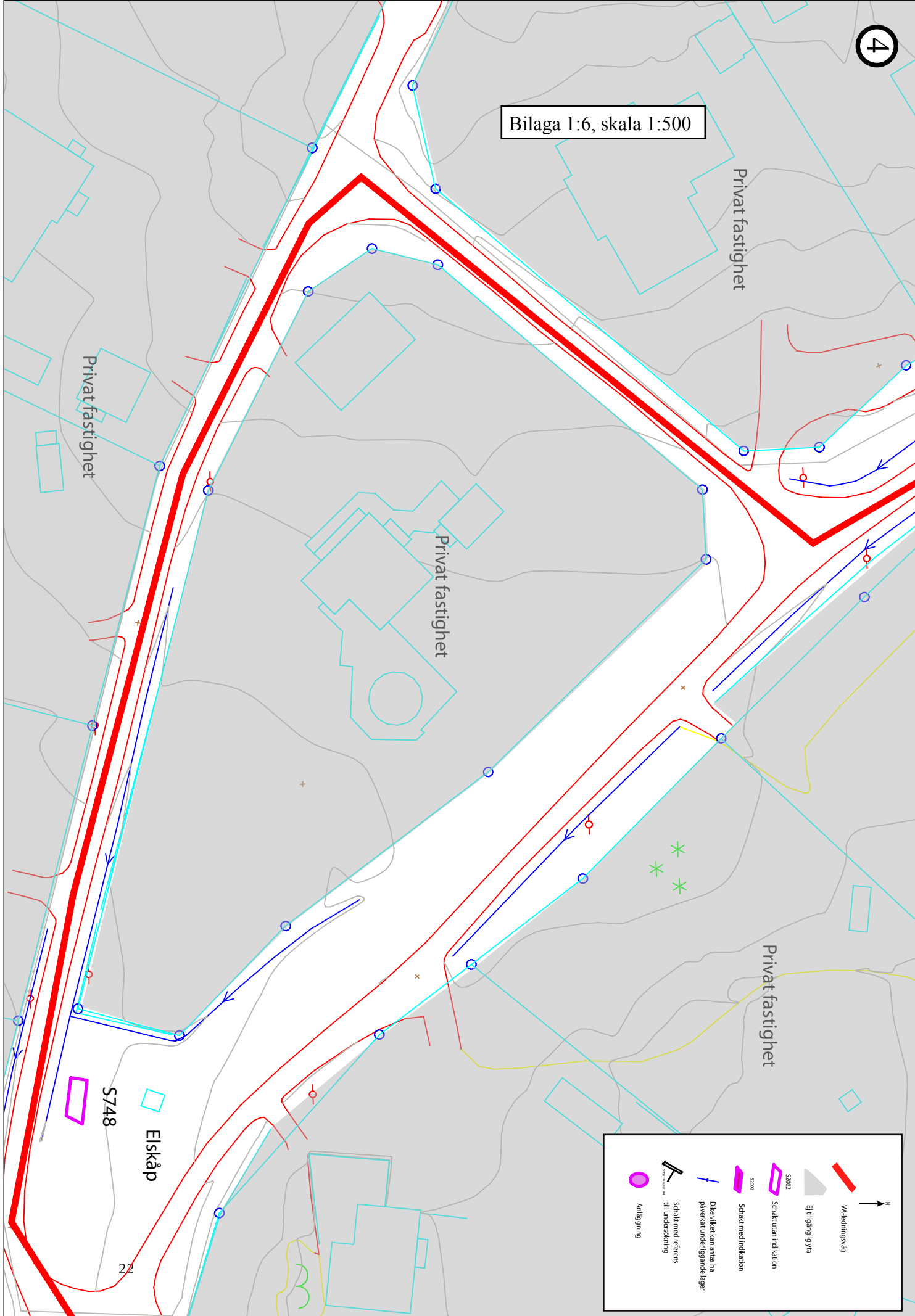
RAÄ 119

fastighet

Legend:

- VA-ledningsväg
- Ej tillgänglig yta
- Schakt utan indikation
- Schakt med indikation
- Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
- Schakt med referens till undersökning
- Anläggning

Bilaga 1:6, skala 1:500

VA-ledningsväg

Ej tillgänglig yta

Skakt utan indikation

Skakt med indikation

Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager

Skakt med relets till undersökning

Anläggning

Privat fastighet

Privat fastighet

Privat fastighet

Privat fastighet

Elskåp

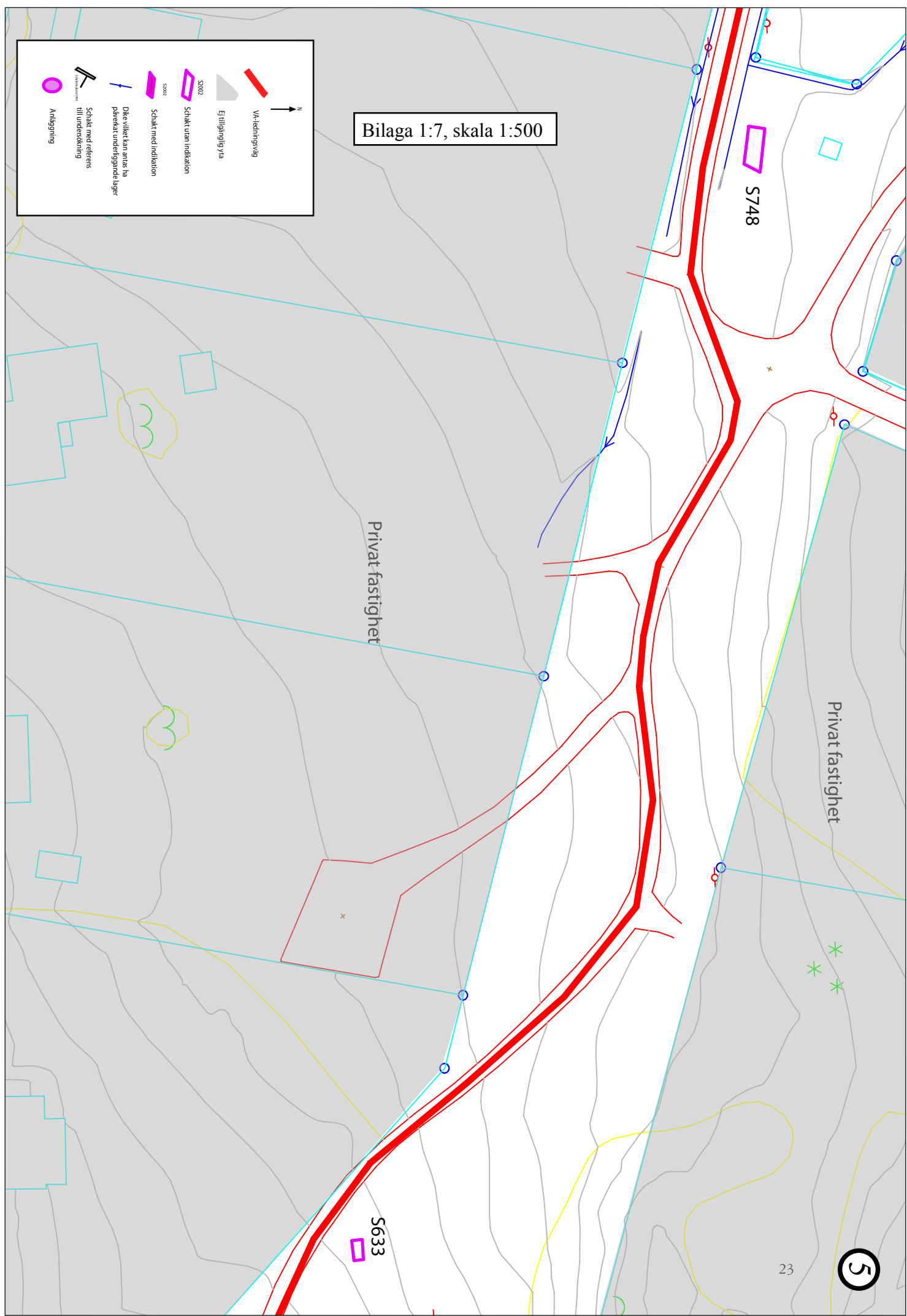
S748

22

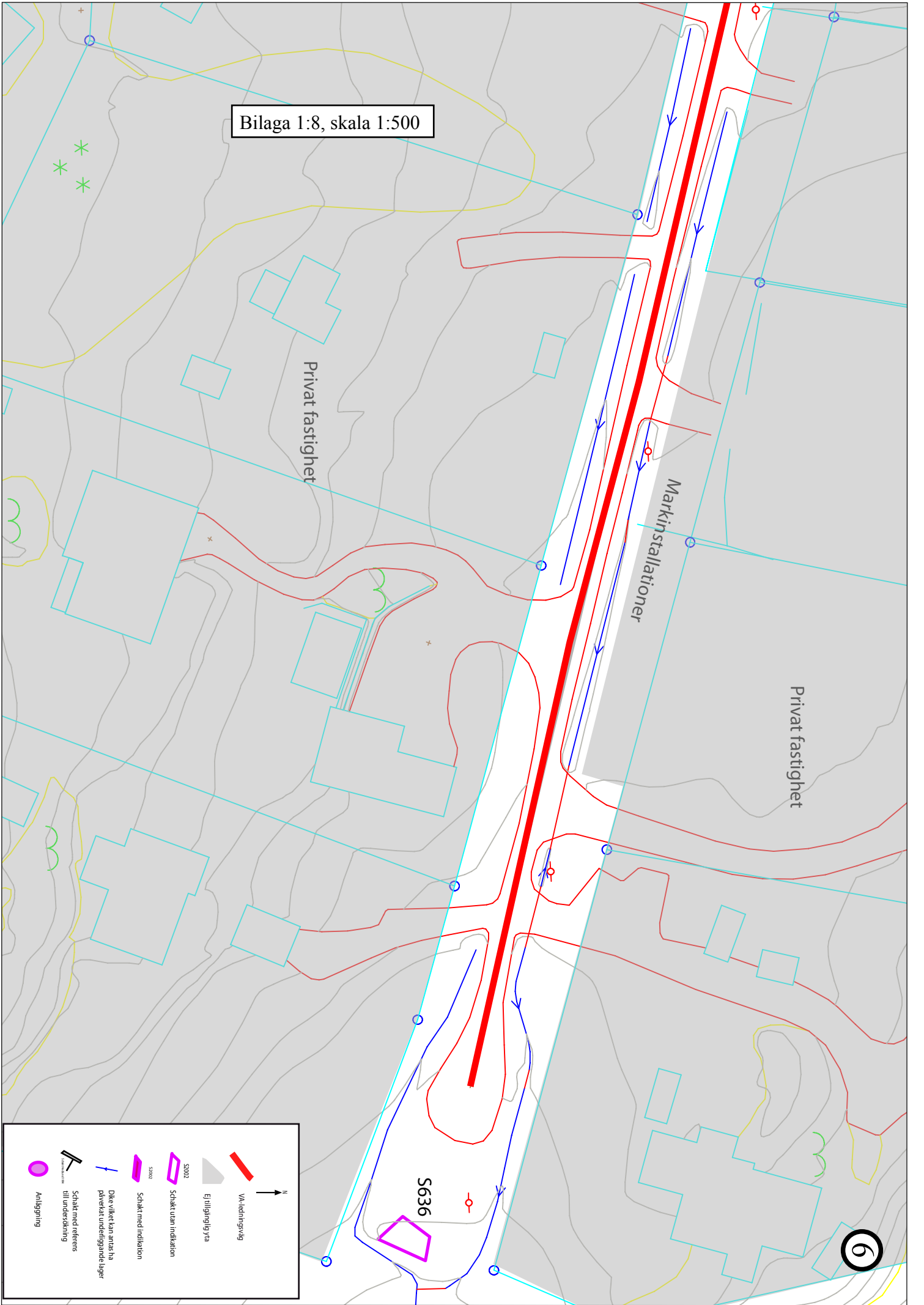
Bilaga 1:7, skala 1:500

Legend symbols and their descriptions:

- Watercourse (Vattendragsväg)
- Ditch (Eftillgångslinje)
- Ditch with indication (Schakt utan indikation)
- Ditch with reference to underlying layer (Schakt med indikation)
- Installation (Anläggning)

Bilaga 1:8, skala 1:500

Privat fastighet

Markinstallationer

Privat fastighet

5636

6

Legend:

- Valledningsväg
- N
- Ej tillgängliga
- Schakt utan indikation
- Schakt med indikation
- Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
- Schakt med relevans till undersökning
- Anläggning

7

Bilaga 1:9, skala 1:1000

RAÄ 114

Privat fastighet

Privat fastighet

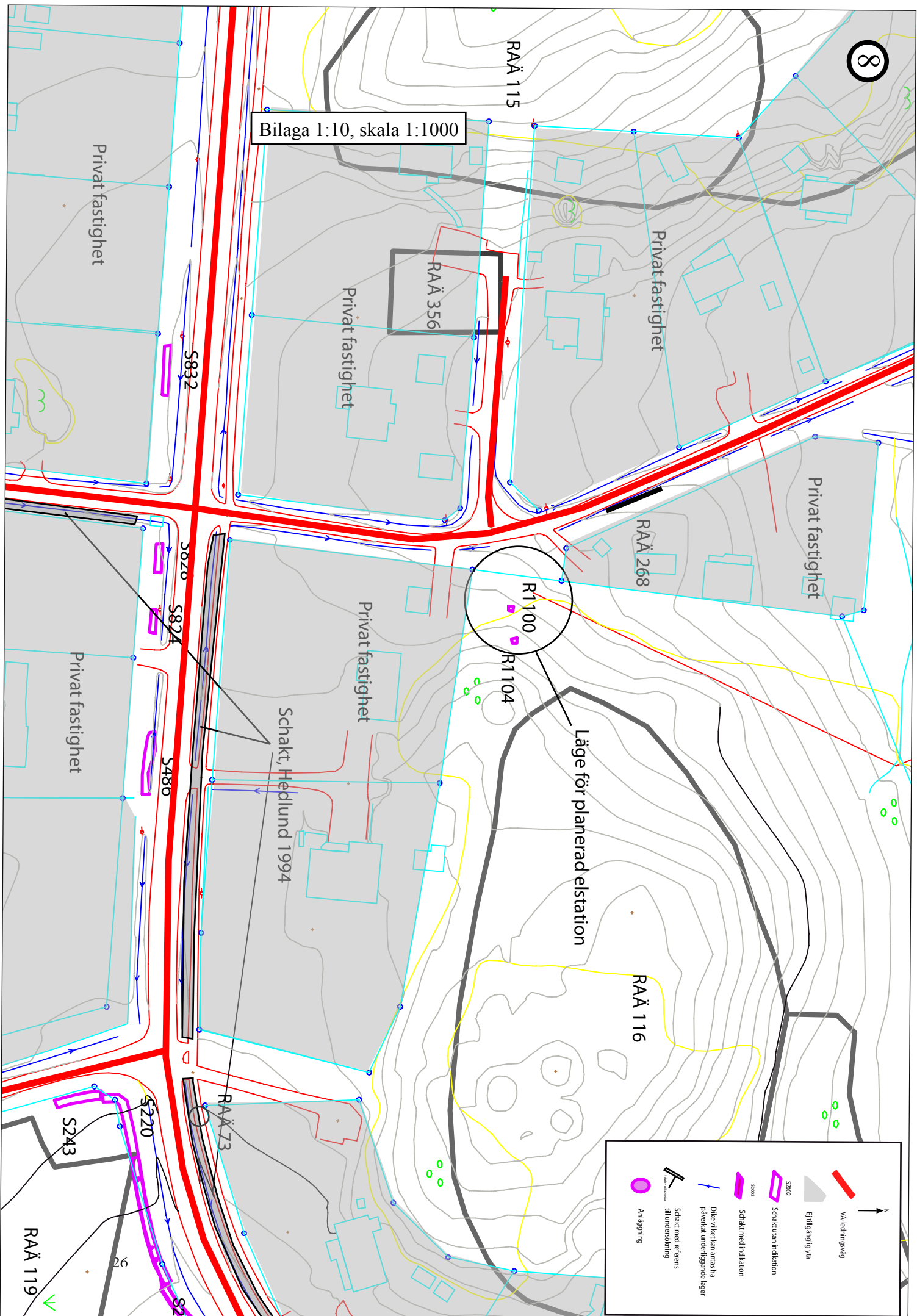
Schakt Hedlund 1994

Privat fastighet

N ↑

- VA-leddningsväg
- Ej tillgänglig yta
- S2002 Schakt utan indikation
- S2002 Schakt med indikation
- Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
- Schakt med referens till undersökning
- Anläggning

Bilaga 1:10, skala 1:1000

 N
 Våledningsväg
 Ej tillgänglig yta
 S3002
 S3000
 Skakt med indikation
 Skakt med referens till undersökning
 Anläggning

Skakt med referens till undersökning
 Dike vilket kan anses ha påverkat underliggande lager

RAÄ 115

RAÄ 356

Privat fastighet

Privat fastighet

RAÄ 268

R1100

R1104

Läge för planerad elstation

RAÄ 116

Schakt, Hedlund 1994

RAÄ 73

Privat fastighet

Privat fastighet

RAÄ 119

S832

S870

S824

S480

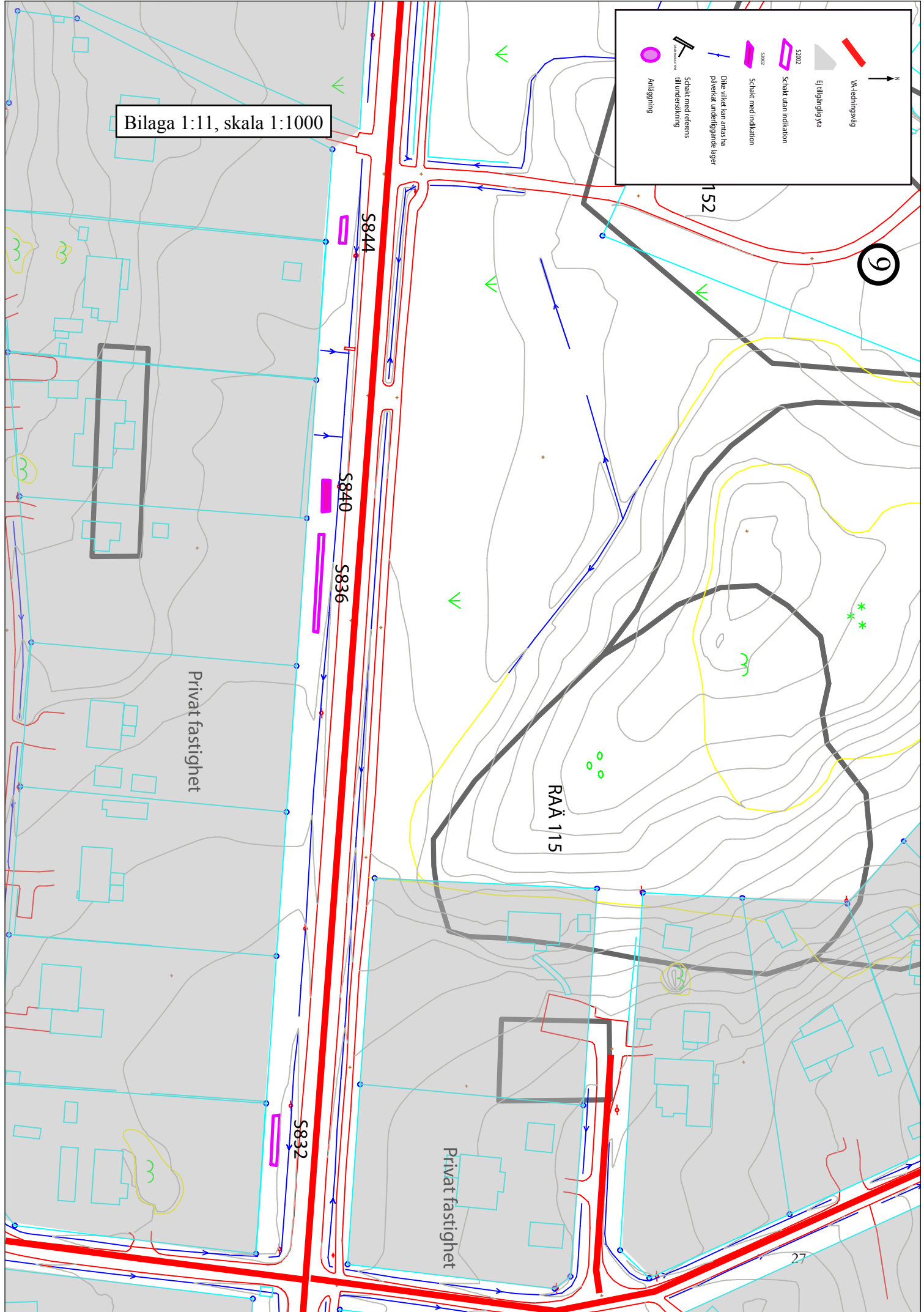
S220

S243

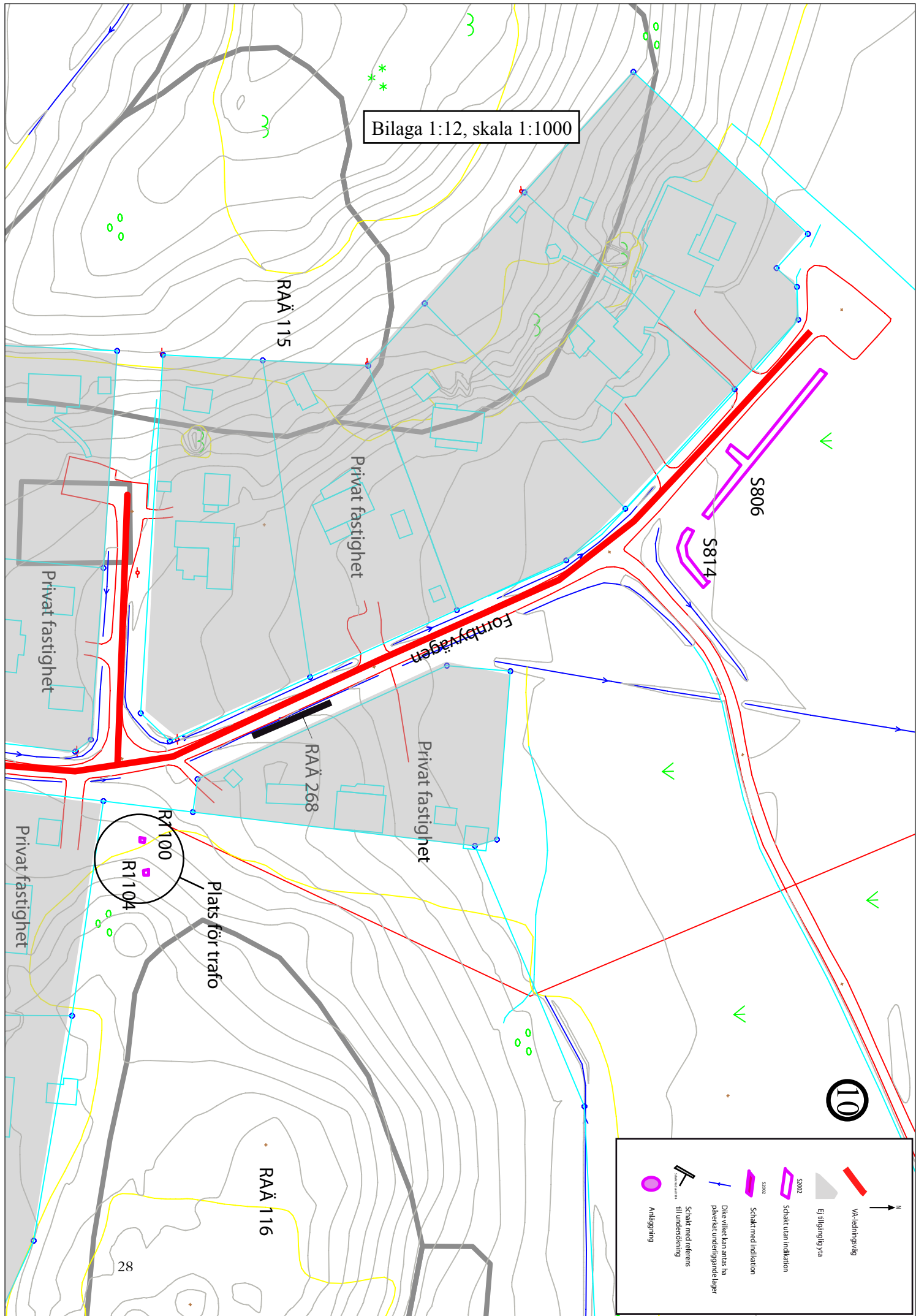
26

Bilaga 1:11, skala 1:1000

VA-ledningsväg
Ej tillgänglig VA
Schakt utan indikation
Schakt med indikation
Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
Schakt med referens till understöring
Anläggning

Bilaga 1:12, skala 1:1000

Legend:

- Waterhopsig
- Ej tillgänglig yta
- S8002 Schakt utan indikation
- S8002 Schakt med indikation
- Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
- Schakt med referens till undersökning
- Anläggning

10

11

Bilaga 1:13, skala 1:1000

Privat fastighet

S832

S828

S824

Schakt, Hedlund 1994

Privat fastighet

Härd, Hedlund 1994

Privat fastighet

S744

RAÄ 119

- VA-ledningsväg
- Ej tillgänglig yta
- S2002 Schakt utan indikation
- S2002 Schakt med indikation
- Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
- Schakt med referens till undersökning
- Anläggning

Bilaga 1:14, skala 1:1000

Ej tillgänglig åkermark

Privat fastighet

Ej tillgänglig yta

RAÄ 249

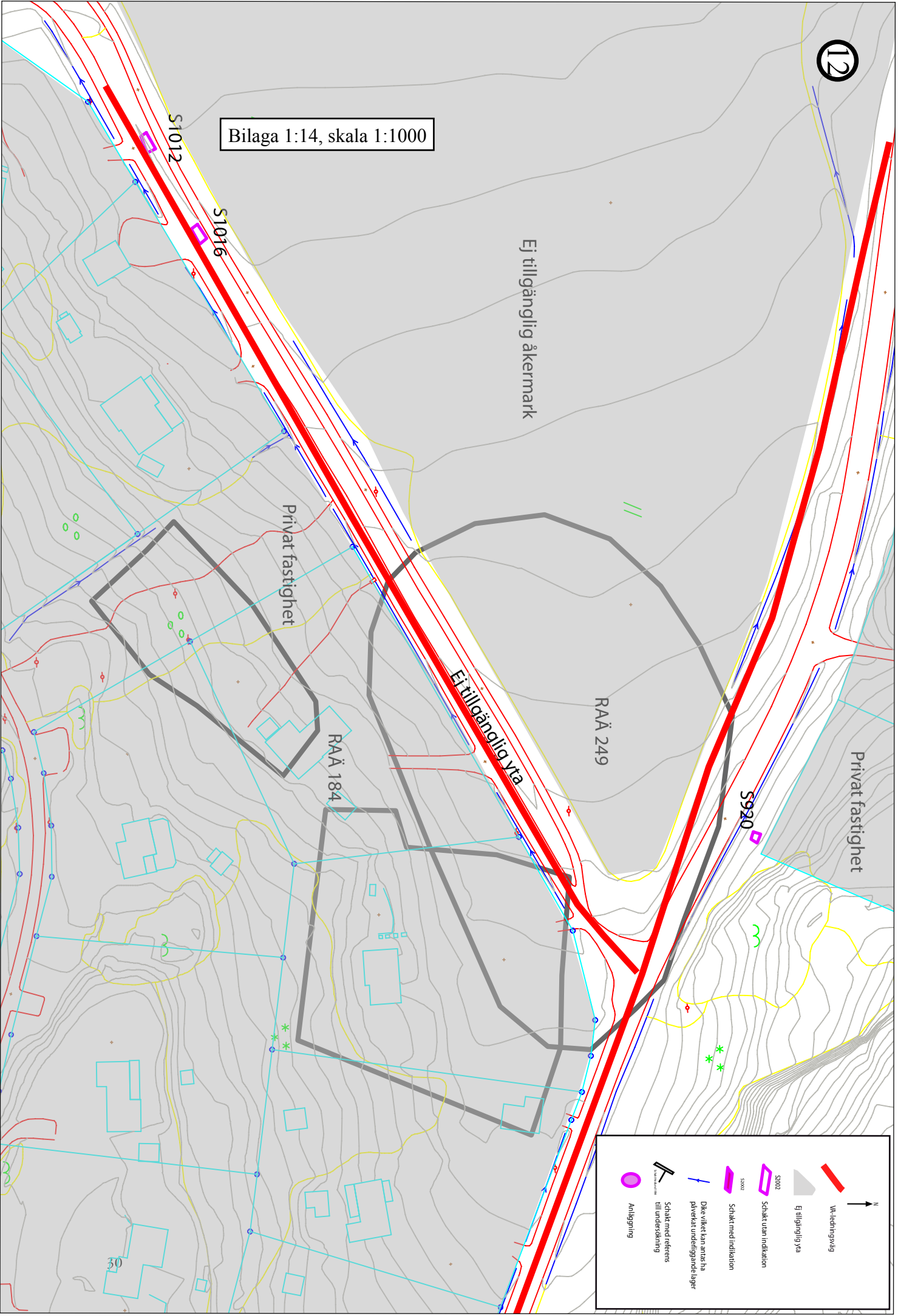
RAÄ 184

Privat fastighet

S920

Legend:

- N
- Vaktningssväg
- Ej tillgänglig yta
- Schakt utan indikation
- Schakt med indikation
- Dike vilket kan antas ha påverkat underliggande lager
- Schakt med referens till undersökning
- Anläggning

Bilaga 1:15, skala 1:1000

Privat fastighet

Godevägen

S2002

S900

EJFU-område

Privat fastighet

Privat fastighet

S1008

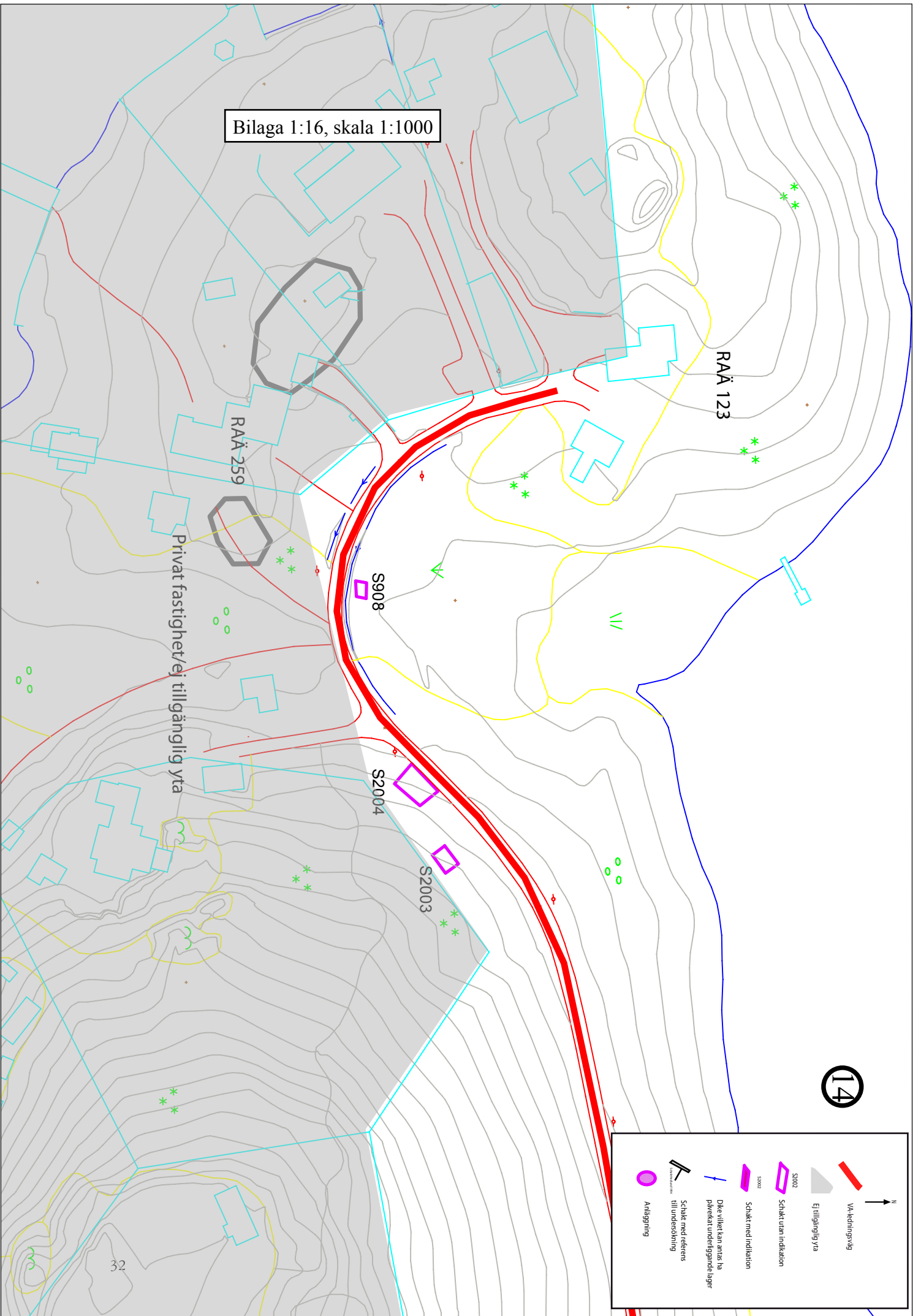
RAÅ 118

13

Legend:

- Valdringsväg (Red line)
- Ej tillgänglig via (Grey area)
- Schakt utan indikation (Purple rectangle S2002)
- Schakt med indikation (Purple rectangle S2000)
- Dile vilket kan antas ha påverkat underliggande lager (Blue arrow)
- Schakt med referens till undersökning (Black arrow)
- Andagning (Purple circle)

Bilaga 1:16, skala 1:1000

14

Legend:

- VA-hedringväg
- Ej tillgänglig yta
- Skakt utan indikation
- Skakt med indikation
- Dike vilket kan anses ha påverkad undergrunds läger
- Skakt med referens till underledning
- Anläggning

32

Bilaga 2. Schakttabell

Nr	Längd	Bredd	Djup	Beskrivning	Indikation
201	18	1,4	0,45	Fyllning av myllig lera. Plöjd i modern tid. Vattenfylls. Svaga indikationer på kulturlager. Enstaka skärvig sten.	Kulturlager
210	12	1,4	0,45	Fyllning av myllblandad lera. Plöjd i modern tid. Vattenfylls. Skadat kulturlager. Enstaka skärvig sten. Recent material ner i botten.	A255 (stolphål) Kulturlager
220	45	1,4	0,45-0,60	Fyllning av myllblandad lera. Plöjd i modern tid. Vattenfylls. Skadat kulturlager beläget främst i schaktets östra del. Förekomst av enstaka skärvig sten. Recent material ner i bottennivå.	Kulturlager A271 (hård?) A261 (stolphål) A266 (stolphål)
243	10	1,4	0,45-0,60	Fyllning av myllblandad lera. Plöjd i modern tid. Vattenfylls. Förekomst av enstaka skärvig sten. Recent material ner i bottennivå.	
486	14	1,4	0,45	Fyllning av delvis myllig lera. Plöjd i modern tid. Recent fynd ner till bottennivå.	
310	2	2	0,2	Myllig mo. Otydligt kulturlager. I botten moig morän. Handgrävt.	Fynd av skörbränd sten, bränd lera samt en järnten.
315	2	1,4	0,1	Fyllning av grusig morän. Ytan visade sig vara störd i sen tid av slätning.	
600	2	1,4	0,2	Fyllning av moig morän.	
607	8	1,4	0,25	Fyllning av moig morän. Berghäll i norra delen.	
611	21	1,4	0,3	I norra delen fyllning av moig morän. I södra delen fyllning av moig lera. I schaktet framkom en stenpackning.	A618 (stenpackning)
622	3	2	0,3	Fyllning av moig lera.	
626	5	1,4	0,3	Fyllning av moig lera. Förekomst av recenta föremål ner i bottennivå.	
629	7	2	0,4	Fyllning av moig morän med inslag av lera. Tegel i bottennivå.	
633	5	2	0,3	Fyllning av moig morän. Störd av nedgrävd vattenledning.	
636	6	3	0,2	Fyllning av sentida påfört material i form av grus. Störd yta där den ursprungliga nivån ej är bevarad.	
806	43	1,4	0,4	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Vattenfylls.	
814	15	1,4	0,4	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Vattenfylls. Fynd av ett obränt djurben.	
824	5,5	1,4	0,5	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Vattenfylls.	
828	6	1,4	0,5	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Recent föremål ner till bottennivå. Stört av ett avloppsrör.	
832	11	1,4	0,5	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Recent föremål ner till bottennivå.	

836	25	1,4	0,5-0,8	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Västra delen något torrare. Recenta föremål ner till bottennivå.	
840	6	1,4	0,5	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Recenta föremål ner till bottennivå. En nit. Otydligt kulturlager.	Fynd (nit)
844	6	1,4	0,3-0,5	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Recenta föremål ner till bottennivå.	
670	4	4	0,2	Fyllning av moig morän.	40 m V om trafo
744	4	4	0,1-0,5	Fyllning av moig morän med inslag av grus. Belägen i kraftigt sluttande brant åt väst. Ovan löper gammal färdväg.	
748	5	1,4	0,3	Fyllning av lerig mo. Recenta föremål ner till bottennivå. Fynd av sintrad lera och någon förekomst av sot. Indikationerna bedöms som osäkra och svaga. Morängrus i botten.	
920	2	2	0,3	Fyllning av morän.	
1008	8	1,4	0,4	Fyllning av lera. Gammal åkermark. Recenta föremål ner till bottennivå.	
1012	3,5	1,4	0,6	Fyllning av homogen lera. Belägen i kanten av åkermark. Fynd av järnföremål.	
1016	3	1,4	0,5	Fyllning av lera med inslag av mo.	
900	2,5	2,5	0,4	Fyllning av lerig mo.	
904	3	3	0,4		9 m N om S900
908	3,5	3,5	0,5	Fyllning av lera.	
912	1,4	2,5		Fyllning av moig morän	
914	2	1,4		Fyllning av moig morän	15 m V om S912
1100	1	1	0,3	Fyllning av siltig humus matjord. Recenta fynd. Handgrävd.	
1104	1	1	0,3	Fyllning av siltig humus matjord. Recenta fynd. Handgrävd. Tre större stenar i rutan.	
1108	1	1	0,2	Fyllning av moig morän. Handgrävd.	31 m V om elskåp.

Bilaga 3. Anläggningstabell

Nr	Sakord	Längd	Bredd	Djup/höjd	Beskrivning
255	Stolphål?	0,55	0,55		Enstaka i ytan synliga rundade stenar med svag mörkfärgning. Beläget i lera. Otydligt.
261	Stolphål?	0,4	0,4		Enstaka i ytan synliga rundade stenar med svag mörkfärgning. Beläget i lera. Otydligt.
266	Stolphål?	0,35	0,35		Enstaka i ytan synliga rundade stenar med svag mörkfärgning. Beläget i lera. Otydligt.
271	Härd?	0,3	0,3		Framkom på 0,3 m djup. Svagt sotig och med enstaka skärviga och skörbrända stenar. Kraftigt sönderplöjd.
350	Kultur-lager				Mycket svagt och kraftigt sönderplöjt kultur-lager. Recenta material så som tegel, bildekaler mm i lagret. Svagt sotfärgat. Beläget inom fornlämningsområde 119.
618	Sten-packning	6	6	0,2	Övermossad stenpackning som framkom i schakt. Enstaka uppstickande stenar. Stenmaterial av 0,2-0,4 m stora sten samt mindre mellanliggande skärvsten av 0,1-0,2 m storlek.